

Edvard Thomsens Vej 14
2300 København S
Telefon 7221 8800
Fax 7221 8888
info@trafikstyrelsen.dk
www.trafikstyrelsen.dk

Referat
Sagsnr. TS30503-00180
Dato 24. september 2013

Referat af møde i Droneforum den 12. september 2013

Deltagere

- Jimmy Arly Larsen – Erhvervsflyvningens sammenslutning
- Martin Kùchler – Porthos Aerial Survey
- Andreas Kjeldsen – UAS Danmark
- Lars Michael Larsen – UAS Danmark
- Allan Feld – Modelflyvning Danmark
- Rune Yding Brogaard – Force Technology
- Michael Svane – Dansk Industri
- Niels Rasmussen – GeoTeam
- Ejnar Flensborg – Skel.dk Landinspektører
- Anders Petersen – Syddansk Universitet
- Kurt Christensen – Københavns Brandvæsen
- Jussi Hermansen – ViaCopter
- Preben Juul Nielsen – Rigspolitiet
- Jens H. Jensen - Rigspolitiet
- Niels Grosen – Mittarfeqarfiit
- Peter Hemmingsen – Colibri Systems
- Kresten Høst Jensen – Forsvarets Taktiske Kommando (FTK)
- John Vincent Bjerre-Nielsen – Forsvarets materiel tjeneste
- Anders Madsen – Kongelig Dansk Aeroklub (KDA)
- Mette Trudsø-Kruse – Erhvervsstyrelsen
- Anders La Cour Harbo – Ålborg Universitet
- Steven Friberg – Danish Aviation Systems
- Jesper Rasmussen – Trafikstyrelsen
- Per Schmock – Trafikstyrelsen
- Theo Rabenberg – Trafikstyrelsen
- Jesper Bilstedfeldt – Trafikstyrelsen
- Mads Heising – Trafikstyrelsen
- Per Strand – Trafikstyrelsen
- Mads Gerlach – Trafikstyrelsen

Velkomst og baggrund:

Jesper Rasmussen orienterede om droner generelt herunder de positive og de mindre positive ting en drone kan bruges til. Det er vigtigt for Trafikstyrelsen at finde en fornuftig balance mellem erhvervsudvikling/brug af droner og regulering af de potentielt negative/farlige forhold. Der er nedsat en tværministeriel arbejdsgruppe, der har til opgave at se på de forskellige hensyn, som skal tages i regulering af civile droner. Den vil starte sit arbejde i efteråret. Droneforum vil blive løbende inddraget, når arbejdsgruppen har spørgsmål, som kræver belysning af erhvervet.

TS ville for nuværende ikke påbegynde nationalt regelværk, herunder en certificering, da den tekniske udvikling pt. går stærkt og der er risiko for at bevæge sig i anden retning end øvrige lande. Kræfterne bør lægges i at præge det fælleseuropæiske arbejde.

For at imødekomme aktørernes behov, og for at undgå, at reglerne står til hinder for udviklingen, vil TS indtil videre godkende ved dispensationer. Da der er tale om et forholdsvist nyt teknologiområde og et område hvor der kan være akut behov for et regelgrundlag, kan aktørerne enten vælge at kopiere detaljerede regler fra andre lande eller fastsætte egne regler, håndbøger mv., som så kan godkendes af Trafikstyrelsen. Dette er i udgangspunktet lidt mere besværligt, men giver omvendt aktørerne maksimal fleksibilitet og tilpasning til egne behov.

Modelflyvning DK var bekymret for dem, som ikke kendte til reglerne, således at disse ville ødelægge både modelflyvernes ry, men også kunne ødelægge ryet for industrien. Dette kunne gøre bedre med kommunikation, krav om oplysningspligt til distributører mv.

Jesper Rasmussen oplyste, at TS ikke kan pålægge, men kun opfordre distributører til at indlægge flyers med regelsæt, når der sælges droner, hvilket styrelsen har gjort. Endvidere har TS politianmeldt nogle brugere, som efter TS' overbevisning havde overtrådt reglerne. Dette gav en del opsigt i medierne. TS vil stadigvæk være opmærksom, og vil fortsat anmelde åbenlyse lovbrud på området. TS er desuden opmærksom på informationsbehov i øvrigt.

Herefter drøftedes en række emner, som evt. skal reguleres:

a. Uddannelseskraft:

Generelt var der enighed om behov for en vis minimumsuddannelse for (professionel) brug af droner, herunder er det vigtigt, at man har en forståelse af det luftrum man flyver rundt i. TS vil til næste dialogmøde overveje et "skelet" til kompetencekrav. JR opfordrede brugere til at give input.

Der var ønske om, at uddannelseskravene var proportionale i forhold til dronetyper.

Forsvaret oplyste, at det i NATO sammenhæng er meningen, at uddannelsesmæssige kompetencer tilgodeses på tværs af landene, hvilket er den mest optimale løsning. Der forefindes en del materiale om kompetencekrav allerede (for større droner).

TS er pt. i gang med en revision af den nuværende AIC, herunder vil der blive stillet krav til operatørerne, at de selv skal designe et træningsprogram.

Trafikstyrelsens tilgang til godkendelsesprocessen ved en håndbog blev bakket op, idet operatørerne derved blev tvunget til at sætte sig ind i reglerne.

b. Indberetning af hændelser mv. til Trafikstyrelsen:

TS opfordrede brugerne til frivilligt at indsende data, således at TS også har en mulighed for at følge industrien og sætte ind, hvor der er risici, eller lempe hvor risici er marginale. I den forbindelse ville TS se nærmere på juraen vedr. et evt. indberetningssystem, som det kendes fra den almindelige luftfart.

Dette vil TS vende tilbage omkring til næste dialogmøde.

c. Produktkrav/-standarder:

Der var generelt accept af, at DK ikke skulle satse på at udvikle produktstandarder for alle forhold vedr. droner, men evt. byde aktivt ind på nogle specifikke områder i europæisk regi, hvor Danmark har særlige kompetencer eller interesser (fx rotorere, airlinje, materialer, software osv.).

JR efterlyste input fra aktørerne om, hvor Danmark har særlige kompetencer/interesser.

d. Operativt:

En operatør efterlyste, at man kunne få lov til mere som operatør, når man havde bevist, at man havde udført sine hidtidige operationer sikkert. TS oplyste hertil, at de generelle operative krav pt. ikke vil blive slækket yderligere. Dog vil der være et mindre krav på sikkerhedsafstande, som operatørerne er blevet gjort bekendt med. Trafikstyrelsen er herudover åben for at se på konkrete behov ud fra en individuel vurdering.

Det blev efterlyst, at beredskabet (brand mv.) får brede muligheder for at anvende droner. TS vil se positivt på dette, men efterlyste konkrete ansøgninger herom.

Der blev efterlyst bedre vejledninger på TS hjemmeside herunder terminologier.

JR oplyste, at Henrik Michelsen er indgangen i TS hvad angår flyvning med civile droner.

Næste møde:

Anders la Cour Harbo, Aalborg Universitet tilbød at holde et indlæg om, hvor forskningen om civile droner står.

Næste møde tirsdag den 18. februar 2014 fra kl. 1300 – 1500.

Aktionsliste:

Aktion	Beskrivelse	Chef/Medarbejder
1	Indberetning af hændelser til Trafikstyrelsen	Theo Rabenberg/Per Strand
2	Kompetence krav	Ole Lynggaard/Mads Heising
3	Revision af AIC B22/12	Theo Rabenberg/Henrik Michelsen
4	Vejledninger på hjemmesiden	Theo Rabenberg/Henrik Michelsen